
lijden dus. In de Reformed Church waren predikanten lid van de loge van de vrijmetselarij. Hiertegen klonk al jaren protest, onder meer vanuit de classis Holland, maar rond 1880 kwam het tot een uitbarsting. Toen de synode van de Reformed Church geen verbod op het lidmaatschap wilde uitspreken, verliet in Michigan een forse groep deze kerk en sloot zich aan bij de Christian Reformed Church. De Reformed Church identificeerde zich sterk met Van Raalte – ‘al is onze kerk niet de kerk van dr. van Raalte, zij heeft iets van zijn karakter’, zei haar afgevaardigde in 1879 op de synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk.¹² Maar die kwalificatie sprak in Nederland niet bijzonder aan en in 1882 adviseerde de volgende synode van deze kerk emigrerende leden zich voortaan bij de Christian Reformed Church aan te sluiten. Had hij in 1850 onjuist gehandeld door zich te voegen bij de Reformed Church en had hij in plaats daarvan toch direct een afgescheiden kerk moeten stichten? Deze synode schaarde zich aan de zijde van zijn critici. Van Raaltes ster steeg in Nederland niet in deze discussie; hij werd getekend als een man die zich had laten leiden door zijn kerkelijke omgeving. Hij was een schip op het strand en daarom een baken op zee.

In de Verenigde Staten maakten de Nederlandse Amerikanen die in de Reformed Church bleven zich boos over het advies van de christelijke gereformeerde synode: die wist onvoldoende van de Amerikaanse kerkelijke toestanden om zo’n uitspraak te kunnen rechtvaardigen. Het negatieve effect van dit Nederlandse synodale advies op de groei van de Reformed Church in de Verenigde Staten – het was de Christian Reformed Church die in de jaren tachtig en negentig als gevolg van de synodeuitspraak de massa van de gereformeerde emigranten vergaarde en verviervoudigde – had als positieve vrucht de eerste biografie over Van Raalte. De zoon van Hendrik de Cock had reeds in 1860/1864 een respectabele tweedelige biografie over zijn vader gepubliceerd, die zelfs in 1886 herdrukt was, maar door kerkelijke omstandigheden uitgelokt kreeg Van Raalte in 1893 als tweede afgescheiden leider een volwaardige levenbeschrijving. De te Bunschoten in een afgescheiden pastorie geboren Henry E. Dosker,¹³ predikant in de Reformed Church, schreef de *Levensschets van Rev. A.C. van Raalte D.D.* met als motief de rechtvaardiging van de inmiddels sterk aangevochten kerkelijke keuze van zijn hoofdpersoon. Dosker tekende hem als een overtuigd gereformeerde, ‘goed Dordtsch’ tot in het kerkbestuur toe.¹⁴ Hij publiceerde de biografie aanvankelijk in de Verenigde Staten in afleveringen in het Nederlandstalige periodiek van zijn kerk, *De Hope, weekblad in het belang van maatschappij, staat en kerk*, en hoopte het complete boek ook in het Engels te publiceren. De Amerikanen moesten overtuigd worden van

¹² *Handelingen van de synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland, gehouden van 19 tot 30 augustus 1879 te Dordrecht* (Delfzijl 1879) 32.

¹³ Zie over hem: George Harinck, ‘Bidden om een Pella, als Jeruzalem valt. De amerikanisering van Henry E. Dosker (1855-1926)’, *Documentatieblad voor de Nederlandse Kerkgeschiedenis* na 1800, 57 (december 2002) 35-62.